

Nr 136.

Av herr **Lithander m. fl.**, angående förbättring av de tjänstepensioner, som utgå till vissa lärare vid de allmänna läroverken och med dessa jämställda läroanstalter.

Genom den lönereglering för lärarna vid allmänna läroverken m. fl. statliga läroanstalter, som trätt i kraft den 1 januari 1938, hava även ifrågavarande befattningshavares tjänstepensioner erhållit en icke oväsentlig höjning. De lärare, som redan före sagda datum på grund av uppnådd pensionsålder avgått från sina tjänster, hava emellertid icke blivit delaktiga av sagda pensionsförhöjning utan kvarstå vid förut gällande bestämmelser ang. pensionsbeloppen. En sådan anordning torde väl vara överensstämmande med allmän praxis i dylika fall och kan ju ur praktisk synpunkt äga fog för sig. Man kan dock ställa sig tveksam, huruvida denna metod att låta en reglering av lönerna medföra en dylik skarp gräns även beträffande pensionsförmåner, kan anses fullt rättvis och billig.

Om redan i allmänhet en sådan tveksamhet kan vara motiverad, synes detta med ännu större fog vara fallet, när det gäller här ifrågavarande befattningshavare. Det torde nämligen utan överdrift kunna påstås, att ingen kår av motsvarande omfattning varit föremål för en sådan uppskovspolitik i lönefrågan. Till belysning härav må endast hänvisas till den serie av utredningar, som pågått under i det närmaste hela tiden mellan 1918 och 1937 års lönerogleringar.

Det stora flertalet av de nu pensionerade lärarna ha sålunda under en stor del av sin tjänstetid icke kommit i åtnjutande av de löneförmåner, som rättvisligen bort tillkomma dem. Under sådana förhållanden synes det innebära en dubbel orättvisa, att deras pensionsförmåner komma att kvarstå på ett lägre plan på den grund att de alltför länge fått vänta på definitiv reglering av sina löner.

Det förtjänar även i detta sammanhang påpekas, att ett relativt stort antal lärare fått åtnöjas med *avkortad* pension, detta delvis på grund därav, att för erhållande av hel pension erfordrats 33 tjänsteår, medan för övriga befattningshavare av motsvarande art — liksom enligt nuvarande bestämmelser även för lärarna — endast krävts 30 år. Det skulle sålunda enligt vår mening vara en gärd av enkel rättvisa att söka åstadkomma en höjning av ifrågavarande pensionsbelopp. En sådan synes ock kunna åstadkommas utan alltför stora kostnader för statsverket.

Enligt en approximativ beräkning, som ställts till vårt förfogande, uppgår totala antalet befattningshavare av här ifrågavarande art, som under år 1937 uppburit tjänstepension, till c:a 360. Att finna en lämplig grund för uppdragande av gränser mellan de olika åldersgrupperna synes svårt. Möjligen

skulle rättvisa enklast åstadkommas genom en procentuell ökning av de hittills utgående pensionsbeloppen, helst så att de senast beviljade uppginge till de med innevarande år ikraftträdande beloppen. En åtgärd av denna art skulle, såvitt man utan exakta beräkningar kan finna, betinga en kostnad, som för närmaste år skulle hålla sig inom en kostnadsram av högst 100,000 kr., vilken kostnad givetvis skulle successivt undergå en väsentlig och snabb minskning. Till belysning av sistnämnda faktum kan nämnas, att av de två största lärarkategorierna — adjunkter och lektorer — inemot en tredjedel redan överskridit 75-årsgränsen.

Jämföres nyssnämnda merkostnad med kostnaden för den nu genomförda löneregleringen, kan det knappast förnekas, att den här ifrågasatta förbättringen för de pensionerade endast får betraktas som ett välförtjänt erkännande av det arbete, som nedlagts av föregående lärargenerationer.

Med hänvisning till det ovan anförda tillåta sig undertecknade hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om snar utredning, huruvida och i vad mån åtgärder böra vidtagas för att åvägabringa en förbättring av de tjänstepensioner, som utgå till sådana lärare vid de allmänna läroverken och med dessa jämställda läroanstalter, vilka pensionerats före den 1 januari 1938.

Stockholm i januari 1938.

Edvard Lithander.

Harald Hallén.

Ernst Åqvist.

T. Wolgast.